శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

# ॥ దశమస్కంధే ఏకషష్టితమోఽధ్యాయః ॥

*This document has been prepared by*

*Sunder Kidāmbi*

*with the blessings of*

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

*His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam*

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

# శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

## ॥ దశమస్కంధే ఏకషష్టితమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఏకైకశస్తాః కృష్ణస్య పుత్రాన్ దశ దశాబలాః।
అజీజనన్ననవమాన్ పితుః సర్వాత్మసంపదా ॥ **1** ॥

గృహాదనపగం వీక్ష్య రాజపుత్ర్యోఽచ్యుతం స్థితం।
ప్రేష్ఠం న్యమంసత స్వం స్వం న తత్తత్త్వవిదః స్త్రియః ॥ **2** ॥

చార్వబ్జకోశవదనాయతబాహునేత్ర -
సప్రేమహాసరసవీక్షితవల్గుజల్పైః।
సమ్మోహితా భగవతో న మనో విజేతుం
స్వైర్విభ్రమైః సమశకన్ వనితా విభూమ్నః ॥ **3** ॥

స్మాయావలోకలవదర్శితభావహారి -
భ్రూమండలప్రహితసౌరతమంత్రశౌండైః।
పత్న్యస్తు షోడశసహస్రమనంగబాణై -
ర్యస్యేంద్రియం విమథితుం కరణైర్న శేకుః ॥ **4** ॥

ఇత్థం రమాపతిమవాప్య పతిం స్త్రియస్తా
బ్రహ్మాదయోఽపి న విదుః పదవీం యదీయాం।
భేజుర్ముదావిరతమేధితయానురాగ -
హాసావలోకనవసంగమలాలసాద్యం ॥ **5** ॥

ప్రత్యుద్గమాసనవరార్హణపాదశౌచ -
తాంబూలవిశ్రమణవీజనగంధమాల్యైః।
కేశప్రసారశయనస్నపనోపహార్యై -
ర్దాసీశతా అపి విభోర్విదధుః స్మ దాస్యం ॥ **6** ॥

తాసాం యా దశపుత్రాణాం కృష్ణస్త్రీణాం పురోదితాః।
అష్టౌ మహిష్యస్తత్పుత్రాన్ ప్రద్యుమ్నాదీన్ గృణామి తే ॥ **7** ॥

చారుదేష్ణః సుదేష్ణశ్చ చారుదేహశ్చ వీర్యవాన్।
సుచారుశ్చారుగుప్తశ్చ భద్రచారుస్తథాపరః ॥ **8** ॥

చారుచంద్రో విచారుశ్చ చారుశ్చ దశమో హరేః।
ప్రద్యుమ్నప్రముఖా జాతా రుక్మిణ్యాం నావమాః పితుః ॥ **9** ॥

భానుః సుభానుః స్వర్భానుః ప్రభానుర్భానుమాంస్తథా।
చంద్రభానుర్బృహద్భానురతిభానుస్తథాష్టమః ॥ **10** ॥

శ్రీభానుః ప్రతిభానుశ్చ సత్యభామాత్మజా దశ।
సాంబః సుమిత్రః పురుజిచ్ఛతజిచ్చ సహస్రజిత్ ॥ **11** ॥

విజయశ్చిత్రకేతుశ్చ వసుమాన్ ద్రవిడః క్రతుః।
జాంబవత్యాః సుతా హ్యేతే సాంబాద్యాః పితృసమ్మతాః ॥ **12** ॥

వీరశ్చంద్రోఽశ్వసేనశ్చ చిత్రగుర్వేగవాన్ వృషః।
ఆమః శంకుర్వసుః శ్రీమాన్ కుంతిర్నాగ్నజితేః సుతాః ॥ **13** ॥

శ్రుతః కవిర్వృషో వీరః సుబాహుర్భద్ర ఏకలః।
శాంతిర్దర్శః పూర్ణమాసః కాలింద్యాః సోమకోఽవరః ॥ **14** ॥

ప్రఘోషో గాత్రవాన్సింహో బలః ప్రబల ఊర్ధ్వగః।
మాద్ర్యాః పుత్రా మహాశక్తిః సహ ఓజోఽపరాజితః ॥ **15** ॥

వృకో హర్షోఽనిలో గృధ్రో వర్ధనోఽన్నాద ఏవ చ।
మహాశః పావనో వహ్నిర్మిత్రవిందాత్మజాః క్షుధిః ॥ **16** ॥

సంగ్రామజిద్ బృహత్సేనః శూరః ప్రహరణోఽరిజిత్।
జయః సుభద్రో భద్రాయా వామ ఆయుశ్చ సత్యకః ॥ **17** ॥

దీప్తిమాంస్తామ్రతప్తాద్యా రోహిణ్యాస్తనయా హరేః।
ప్రద్యుమ్నాచ్చానిరుద్ధోఽభూద్రుక్మవత్యాం మహాబలః ॥ **18** ॥

పుత్ర్యాం తు రుక్మిణో రాజన్ నామ్నా భోజకటే పురే।
ఏతేషాం పుత్రపౌత్రాశ్చ బభూవుః కోటిశో నృప।
మాతరః కృష్ణజాతానాం సహస్రాణి చ షోడశ ॥ **19** ॥

రాజోవాచ

కథం రుక్మ్యరిపుత్రాయ ప్రాదాద్ దుహితరం యుధి।
కృష్ణేన పరిభూతస్తం హంతుం రంధ్రం ప్రతీక్షతే।
ఏతదాఖ్యాహి మే విద్వన్ ద్విషోర్వైవాహికం మిథః ॥ **20** ॥

అనాగతమతీతం చ వర్తమానమతీంద్రియం।
విప్రకృష్టం వ్యవహితం సమ్యక్ పశ్యంతి యోగినః ॥ **21** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
వృతః స్వయంవరే సాక్షాదనంగోఽంగయుతస్తయా।
రాజ్ఞః సమేతాన్ నిర్జిత్య జహారైకరథో యుధి ॥ **22** ॥

యద్యప్యనుస్మరన్ వైరం రుక్మీ కృష్ణావమానితః।
వ్యతరద్ భాగినేయాయ సుతాం కుర్వన్ స్వసుః ప్రియం ॥ **23** ॥

రుక్మిణ్యాస్తనయాం రాజన్ కృతవర్మసుతో బలీ।
ఉపయేమే విశాలాక్షీం కన్యాం చారుమతీం కిల ॥ **24** ॥

దౌహిత్రాయానిరుద్ధాయ పౌత్రీం రుక్మ్యదదాద్ధరేః।
రోచనాం బద్ధవైరోఽపి స్వసుః ప్రియచికీర్షయా।
జానన్నధర్మం తద్ యౌనం స్నేహపాశానుబంధనః ॥ **25** ॥

తస్మిన్నభ్యుదయే రాజన్ రుక్మిణీ రామకేశవౌ।
పురం భోజకటం జగ్ముః సాంబప్రద్యుమ్నకాదయః ॥ **26** ॥

తస్మిన్ నివృత్త ఉద్వాహే కాలింగప్రముఖా నృపాః।
దృప్తాస్తే రుక్మిణం ప్రోచుర్బలమక్షైర్వినిర్జయ ॥ **27** ॥

అనక్షజ్ఞో హ్యయం రాజన్నపి తద్వ్యసనం మహత్।
ఇత్యుక్తో బలమాహూయ తేనాక్షై రుక్మ్యదీవ్యత ॥ **28** ॥

శతం సహస్రమయుతం రామస్తత్రాదదే పణం।
తం తు రుక్మ్యజయత్తత్ర కాలింగః ప్రాహసద్ బలం।
దంతాన్ సందర్శయన్నుచ్చైర్నామృష్యత్తద్ధలాయుధః ॥ **29** ॥

తతో లక్షం రుక్మ్యగృహ్ణాద్ గ్లహం తత్రాజయద్ బలః।
జితవానహమిత్యాహ రుక్మీ కైతవమాశ్రితః ॥ **30** ॥

మన్యునా క్షుభితః శ్రీమాన్ సముద్ర ఇవ పర్వణి।
జాత్యారుణాక్షోఽతిరుషా న్యర్బుదం గ్లహమాదదే ॥ **31** ॥

తం చాపి జితవాన్ రామో ధర్మేణచ్ఛలమాశ్రితః।
రుక్మీ జితం మయాత్రేమే వదంతు ప్రాశ్నికా ఇతి ॥ **32** ॥

తదాబ్రవీన్నభోవాణీ బలేనైవ జితో గ్లహః।
ధర్మతో వచనేనైవ రుక్మీ వదతి వై మృషా ॥ **33** ॥

తామనాదృత్య వైదర్భో దుష్టరాజన్యచోదితః।
సంకర్షణం పరిహసన్ బభాషే కాలచోదితః ॥ **34** ॥

నైవాక్షకోవిదా యూయం గోపాలా వనగోచరాః।
అక్షైర్దీవ్యంతి రాజానో బాణైశ్చ న భవాదృశాః ॥ **35** ॥

రుక్మిణైవమధిక్షిప్తో రాజభిశ్చోపహాసితః।
క్రుద్ధః పరిఘముద్యమ్య జఘ్నే తం నృష్ణసంసది ॥ **36** ॥

కలింగరాజం తరసా గృహీత్వా దశమే పదే।
దంతానపాతయత్ క్రుద్ధో యోఽహసద్ వివృతైర్ద్విజైః ॥ **37** ॥

అన్యే నిర్భిన్నబాహూరుశిరసో రుధిరోక్షితాః।
రాజానో దుద్రువుర్భీతా బలేన పరిఘార్దితాః ॥ **38** ॥

నిహతే రుక్మిణి శ్యాలే నాబ్రవీత్ సాధ్వసాధు వా।
రుక్మిణీబలయో రాజన్ స్నేహభంగభయాద్ధరిః ॥ **39** ॥

తతోఽనిరుద్ధం సహ సూర్యయా వరం
రథం సమారోప్య యయుః కుశస్థలీం।
రామాదయో భోజకటాద్ దశార్హాః
సిద్ధాఖిలార్థా మధుసూదనాశ్రయాః ॥ **40** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే ఉత్తరార్ధే అనిరుద్ధవివాహే రుక్మివధో నామ ఏకషష్టితమోఽధ్యాయః ॥